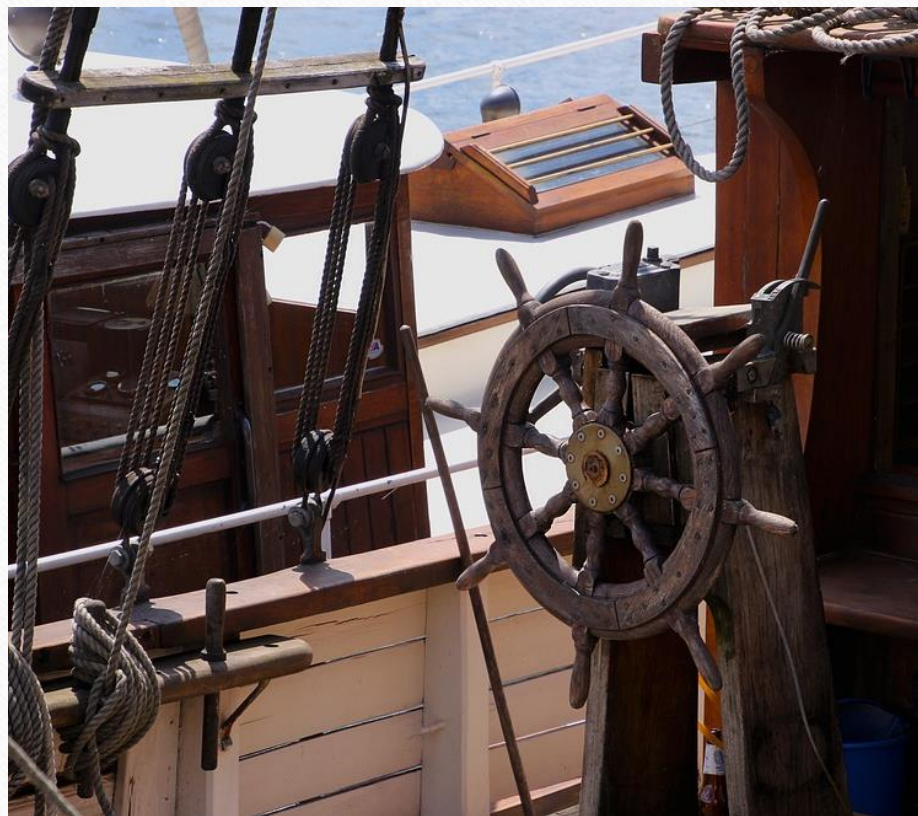

Erityinen ja vaativa erityinen tuki ammattillisissa opinnoissa

Erityisopetuksen perusteesta
toimintakyvyn kuvaamiseen

AMMATTIOPISTO

LUOVI

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

ERITYISOPETUKSEN PERUSTEET

Historiaa...

- 01 Hahmottamisen, tarkkaavaisuuden ja keskittymisen vaikeudet
- 02 Kielelliset vaikeudet
- 03 Vuorovaikutuksen ja käyttäytymisen häiriöt
- 04 Lievä kehityksen viivästyminen
- 05 Vaikea kehityksen viivästyminen; keskivaikea tai vaikea kehitysvamma
- 06 Psyykkiset pitkäaikaissairaudet
- 07 Fyysiset pitkäaikaissairaudet
- 08 Autismiin ja Aspergerin oireyhtymään liittyvät oppimisvaikeudet
- 09 Liikkumisen ja motoristen toimintojen vaikeus
- 10 Kuulovamma
- 11 Näkövamma
- 12 Muu syy, joka edellyttää erityisopetusta

Kela

Nuorten kuntoutus > B-todistus >
Haitta, sairaus tai vamma

Kuvaavat huonosti
asiakkaan elämäntilannetta
ja toimintakykyä eri
konteksteissa

AMMATTIOPISTO

LUOVI

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa

EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tuen tarpeen portaat

Peruskoulussa

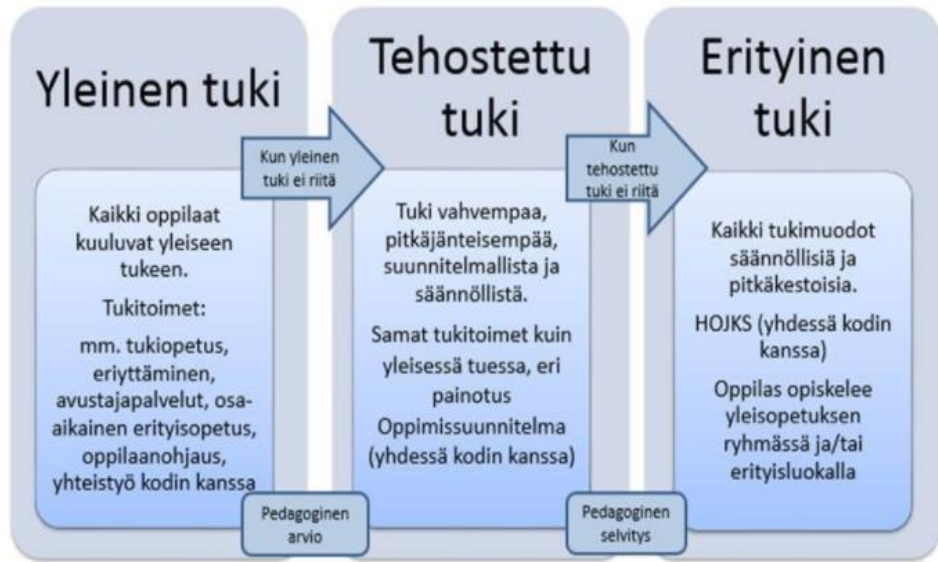
Ammatillinen koulutus

Nuorten kuntoutus

1.1.2019

1.1.2018

Oppimisen tuki

Yleinen tuki

Opiskelu-
valmiuksia
tukevat opinnot

Erityinen tuki

Vaativa
erityinen tuki

Toimintakykysuositus

Tarkoituksena on, että nuorten kanssa työskentelevät asiantuntijatahot käyttävät suositusta arvioidessaan nuoren toimintakykyä sekä ohjaamista Kelan ammatilliseen kuntoutukseen

AMMATTIOPISTO

LUOVI

VALTERI

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

VETOVOIMALA

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa

EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

koulunkäyntikyky

Vaativa erityinen tuki esi- ja perusopetuksessa,
OKM, Helsinki, 2017

Kehittämisehdotus 12

- Oppilaan koulunkäyntikyvyn arviointi tehdään opetuksen järjestäjän toimesta monialaisesti. Tarvittavat jatkotoimenpiteet suunnitellaan ja ne vastuutetaan moniammatillisesti.
- Kehittämisryhmä ehdottaa, että koulukuntoisuus-käsitteen sijasta käytetään käsitettä **koulunkäyntikyky**
- Koulunkäyntikykyä ei ole mielekästä arvioida pelkästään sairauden, diagnoosin tai käyttäytymisen perusteella, vaan on otettava huomioon myös toimintaympäristö

Vaativa erityinen
tuki esi- ja
perusopetuksessa,
OKM, Helsinki,
2017

- Koulunkäyntikyvyn määrittelyssä tarvitaan tiivistä yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa
- Opetustoimen lisäksi tarvitaan moniammatillista yhteistyötä ainakin sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.
- Moniammatillisella arviointiprosessilla tarkoitetaan kolmitahoista arviointia, jossa arvioidaan
 - oppilaan vointi
 - koulun ja ryhmän tilanne
 - muiden tahojen järjestämä tuki

Kuvio 4. Koulukuntoisuuteen | koulunkäyntikykyyn vaikuttavat tekijät (Muokattu Kunttu K. 2011)

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN VAATIVAN ERITYISEN TUEN KEHITTÄMISRYHMÄN EHDOTUKSET

Kehittämisehdotus 5.

Kehitetään opiskelijan opiskelukyvyn arviointia ja sen menettelyitä

1. Pohditaan miten moniammatillisia opiskelukyvyn sekä tarvittavien tuki- ja kuntoutusmuotojen arviointimenetelmiä ja -prosessia tulisi kehittää?

2. Käynnistetään pilotteja

.

Kehitettyjen arviointimenetelmien tavoitteena on, että niiden avulla voidaan suunnitella nykyistä paremmin palvelupolku, johon kytkeytyvät kuntoutus- ja muut tukipalvelut tukevat yksilön opiskelukykyä ja mahdollistavat tavoitteellisen opiskeluun.

AMMATTIOPISTO

LUOVI

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

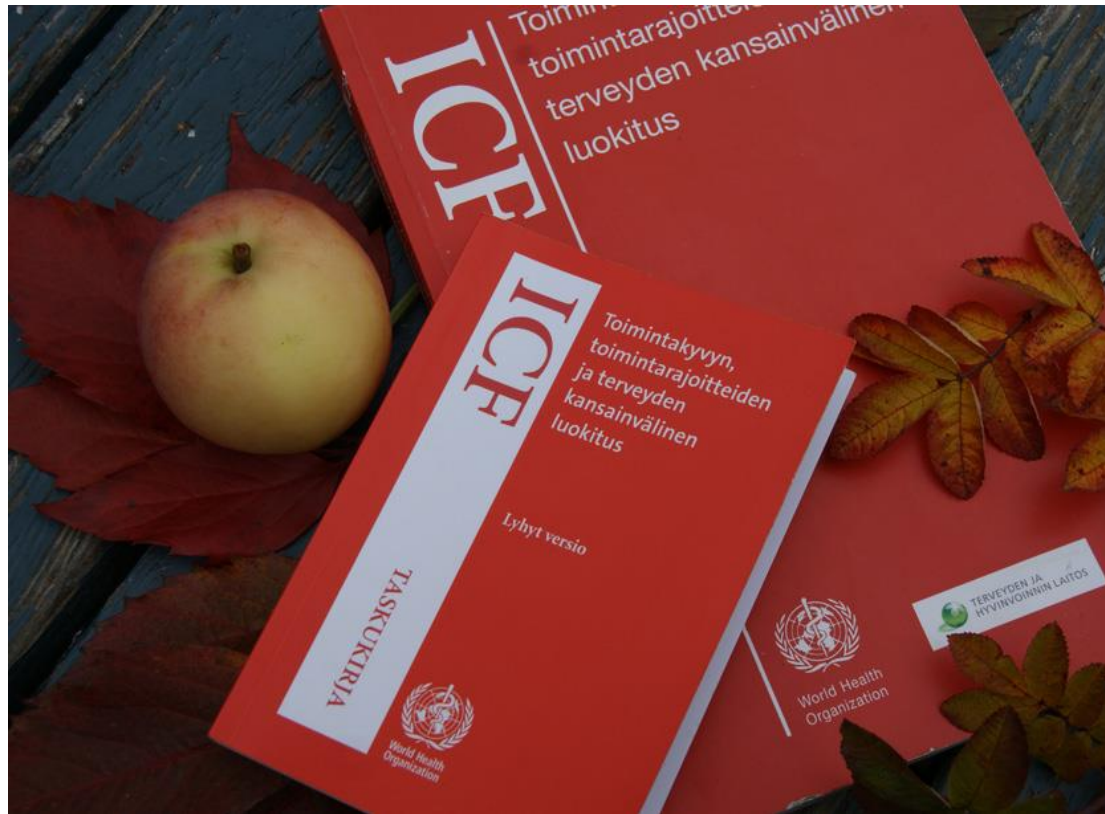

Vipuvoimaa

EU:lta
2014–2020

ICF

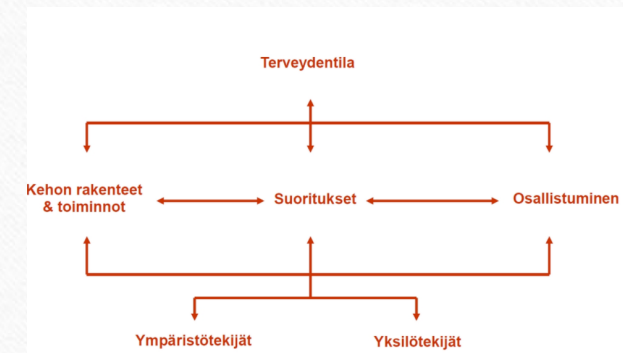

• International Classification of Functioning, Disability and Health

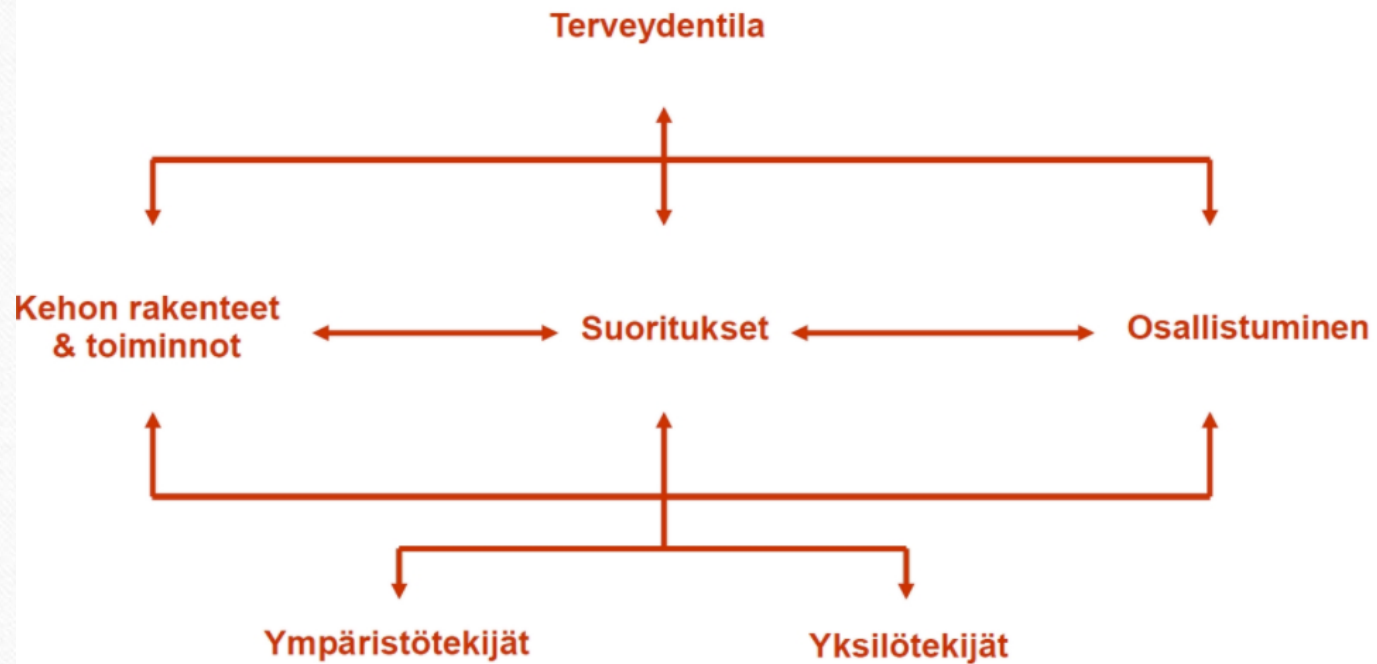
- Kansainvälinen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitus
- Kuvaa yksilön toimintakyvyn moniulotteisena, vuorovaikutuksellisenä ja dynaamisena tilana, joka koostuu terveydentilan sekä yksilön ja ympäristötekijöiden yhteisvaikutuksesta.

Koulunkäyntikyky Toimintakyky? Vaativan erityisen tuen tarve?

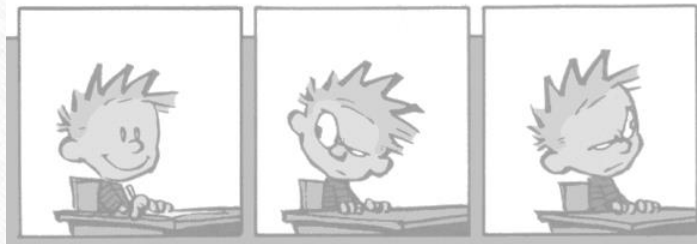
- Hakijan tai opiskelijan toimintakyvyn kuvaamista niissä oppimisympäristöissä ja tehtävissä, joissa hän toimii.
- Oppilaitoksen kyky tarjota toimintakykyä tukevia palveluja, menetelmiä ja oppimisympäristöjä
- **BIOPSYKOSOSIAALINEN** – viitekehys

BIOPSYKOSOSIAALINEN MALLI

<https://thl.fi/icf-koodit/>

AMMATTIOPISTO

LUOVI

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

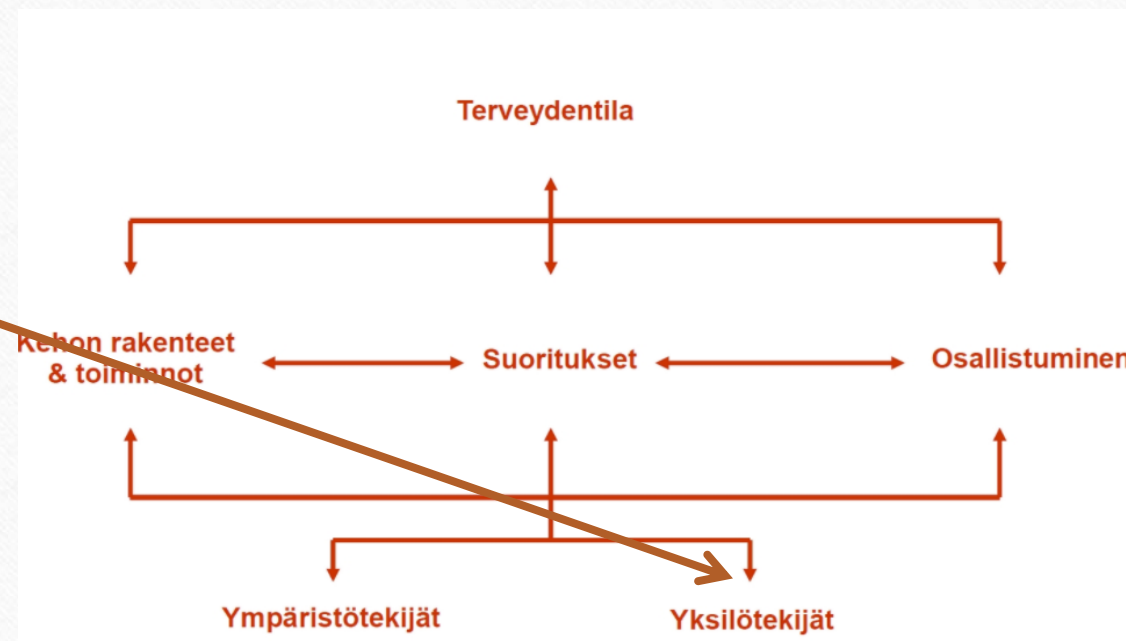

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

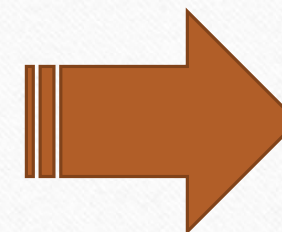
Yksilötekijät

- Ikä
- Sukupuoli
- Kansalaisuus / Kulttuuritausta
- Arvot ja toimintatavat

Ei luokiteltuna
ICF-koodistossa

Avoimet
kysymykset

AMMATTIOPISTO

LUOVI

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

Vipuvoimaa

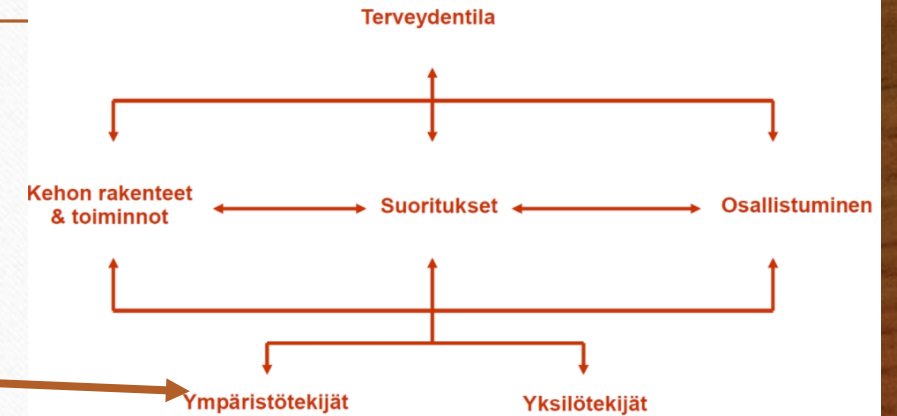
EU:lta
2014–2020

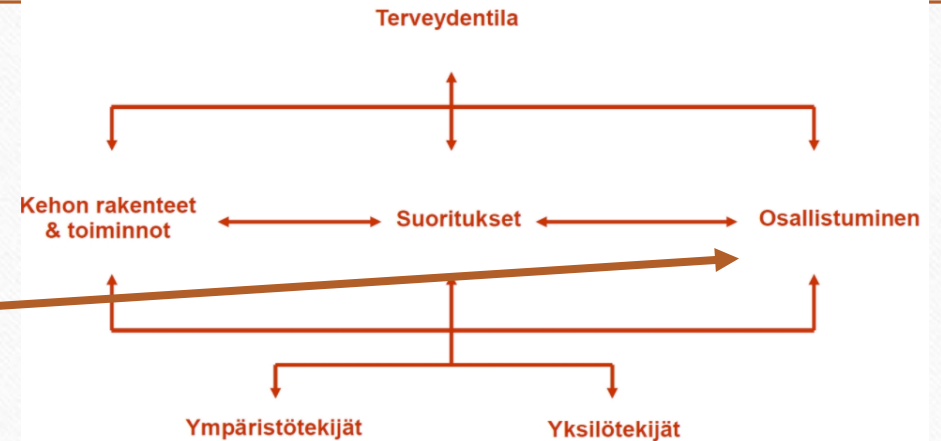
Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Ympäristötekijät

- Elinympäristö, miten ja missä asiakas asuu ja liikkuu, opiskelee?
- Millaisia ystävyys –ja läheissuhteita asiakas on?
- Tukiverkostot
- Läheisten ja tukiverkoston asenteet
- Oppimis- ja työskentely-ympäristöt
- Opiskelumateriaalit
- Apuvälineet
- Lääkehoito

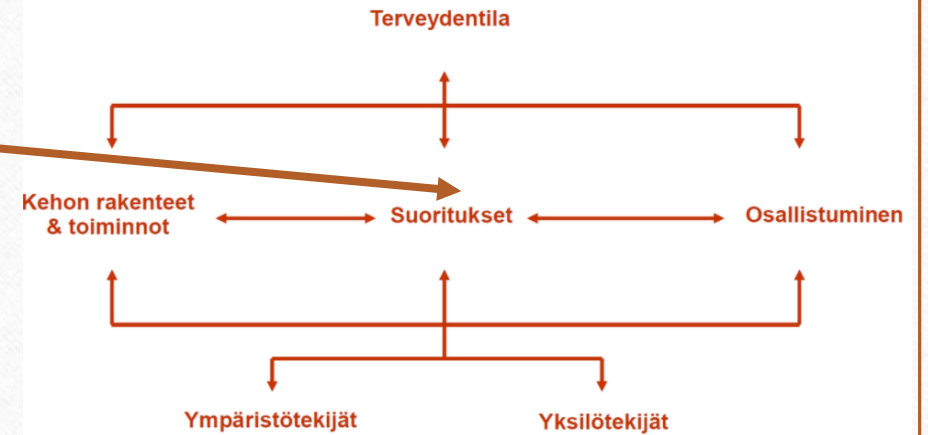
Osallistuminen

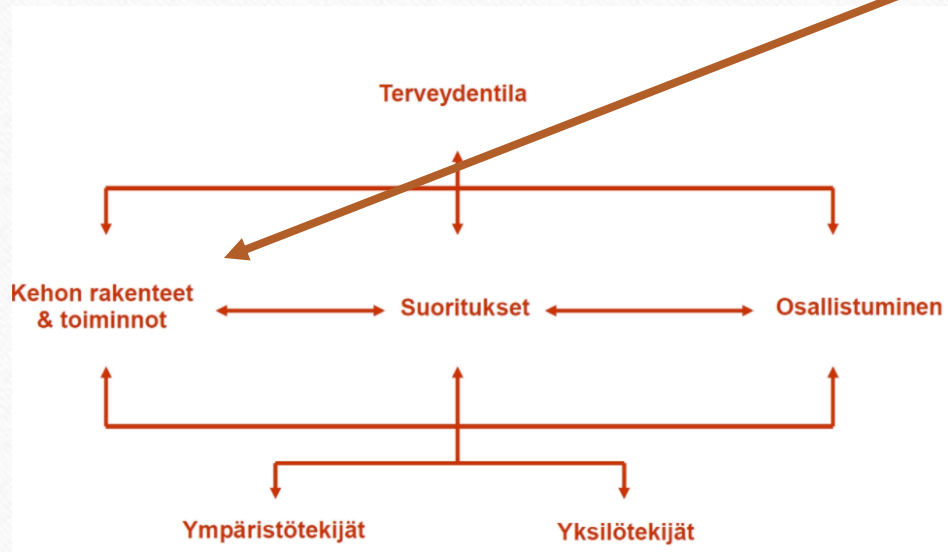
- Mihin toimintaan asiakas voi osallistua
- Millaiset vuorovaikutustaidot hänellä on?
- Syntyykö asiakkaaseen kontakti helposti vai vetäytyykö hän?
- Mitä asiakas tekee vapaa-aikana (esim. harrastus, vapaaehtoistyö)?
- Mitkä ovat kiinnostuksen kohteet?
- Millaiset tavoitteet asiakkaalla on / hänelle on asetettu opintojen ja /tai työllistymisen suhteen

Suoritukset

- Miten asiakas huolehtii itsestään ja kodistaan? (peseytyminen, pukeutuminen, kodin askareet)
- Miten hän osaa hoitaa raha-asioitaan?
- Missä tilanteessa asiakas tarvitsee asiantuntija-apua?
- Millaista tukea asiakas kokee tarvitsevänsä tulevissa opinnoissa tai työssä?

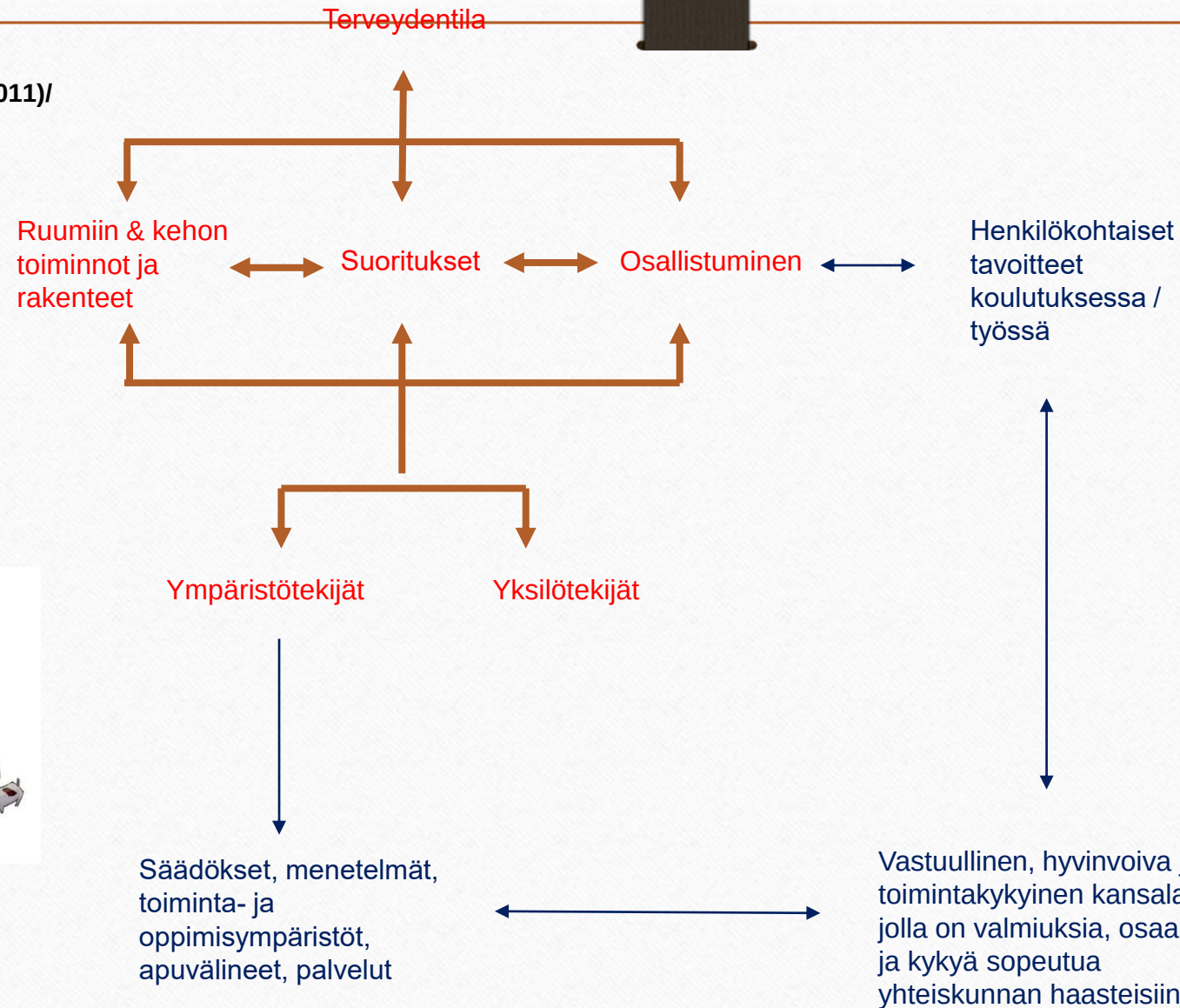

Kehon toiminnot ja rakenteet

- Kehon anatominen rakenne
- Sisältää myös mielen rakenteet ja mielen toiminnot
 - Oppimisvalmiudet
 - Mielenterveys
 - Tarkkaavuus

Laajennettu ICF-malli
Judith Hollenweger (2011)/
Riina Karvonen 2016

ICF-luokituksesta nostetaan esille ne toimintakyvyn osa-alueet ja tekijät, jotka vaikuttavat opiskeluun tai työllistymiseen, jolloin voidaan arvioida kokonaisvaltaisesti asiakkaan vahvuudet ja tuen tarpeet ja palvelut kuntoutumisprosessissa

AMMATTIOPISTO

LUOVI

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

RUORI

- Ammattiopisto Luovissa on kehitetty RUORI-erityisen – ja vaativan erityisen tuen tarpeen arviointityökalu, jonka avulla opiskelija voi yhdessä asiantuntijoiden kanssa arvioida toimintakykyään ja tuen tarvettaan opinnoissa.
- RUORISSA koottua arviointitietoa voidaan hyödyntää palvelujen suunnittelussa ja yksilöllisen opintopolun toteutuksessa sekä jatkosijoittumisessa myös eri oppilaitosten ja palveluntuottajien välillä.

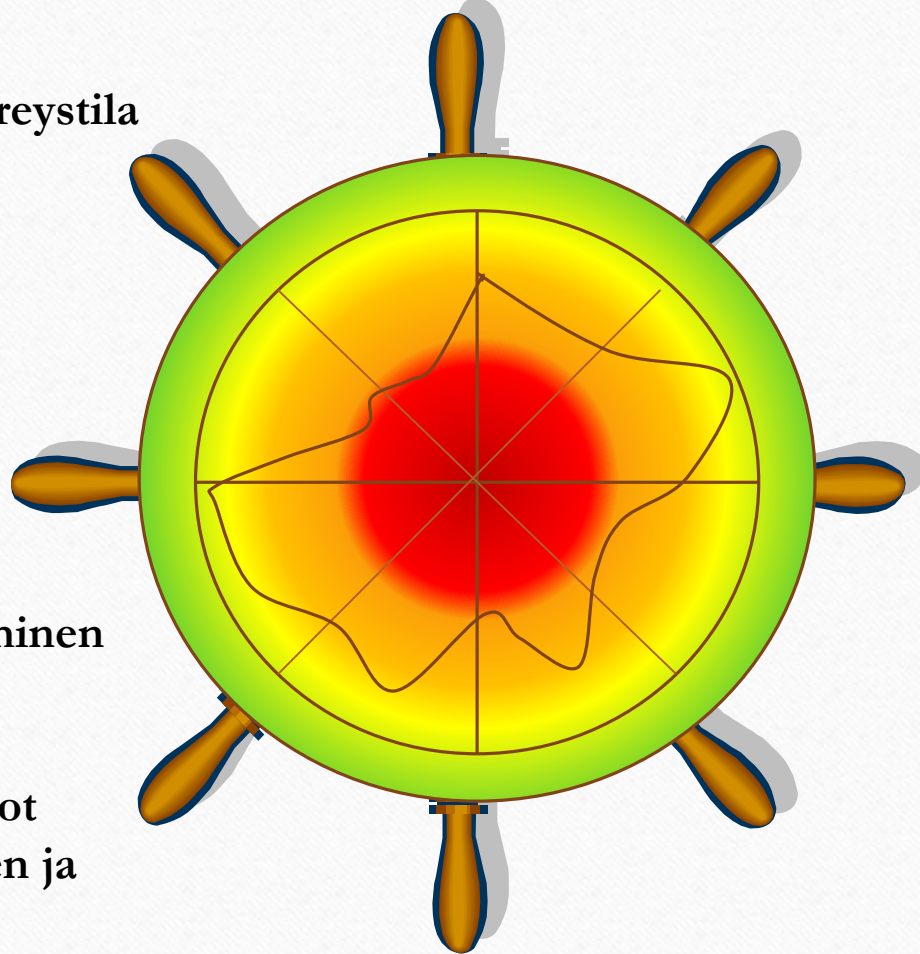

1. Voimavarat

- a) Motivaatio
- b) Jaksaminen ja vireystila
- c) Stressin hallinta
- d) Itseluottamus
- e) Minäkuva

3. Yhteistyötaidot

- a) Käyttäytyminen ja tunteiden ilmaiseminen
- b) Ryhmässä työskenteleminen
- c) Vuorovaikutustaidot
- d) Ohjeiden, sääntöjen ja aikataulujen noudattaminen

2. Oppimis- ja työskentelyvalmiudet

- a) Lukeminen ja kirjottaminen
- b) Peruslaskutoimitusten tekeminen
- c) Uusien asioiden oppiminen
- d) Oppimisen ja työskentelyn vaatima terveydentila
- e) Kädentaidot
- f) Mittaaminen ja hahmottaminen
- g) Keskittyminen
- h) Tehtävien tekeminen

4. Arjen- ja asumisen taidot

- a) Itsestä huolehtiminen
- b) Vuorokausirytmii
- c) Arkiaskareista huolehtiminen
- d) Asiointi ja rahankäyttö
- e) Liikkuminen paikasta toiseen
- f) Harrastus- tai muu mielekäs vapaa-ajantoiminta

a) Käyttäytymisen ja tunteiden säätely • impulssierkkyys • joustavuus muuttuvissa tilanteissa • tunteiden säätely	b Ruumiin / kehon toiminnot d Suoritukset ja osallistuminen	1 Mielen- toiminnot 7 Henkilöiden välinen erityinen vuorovaikutus	b 1304 Mielijohteiden hallinta b152 Tunne-elämän toiminnot d 7202 Käyttäytymisen säätely vuorovaikutus-- tilanteissa d7203 Sosiaalisten sääntöjen mukainen toiminta d7204 Sosiaalisen tilan säilyttäminen	☆ RUORI-itsearviointi ☆ Osaatko sinä ilmaista tunteitasi ja käyttäytyä tilanteeseen sopivalla tavalla? Osaan ilmaista tunteitani ja käyttäytyä tilanteeseen sopivalla tavalla. Tarvitsen joissakin tilanteissa ohjausta, jotta osaan ilmaista tunteitani ja käyttäytyä tilanteeseen sopivalla tavalla. Tarvitsen paljon ohjausta tunteiden ilmaisemisessa ja tilanteeseen sopivassa käyttäytymisessä. Muut joutuvat joskus puuttumaan käyttäytymiseeni. En pysty hallitsemaan tunteitani tilanteeseen sopivalla tavalla. Muut joutuvat usein puuttumaan käyttäytymiseeni.
b) Ryhmässä toimiminen • muiden huomioiminen • oman vuoron odottaminen • oman paikan löytäminen ryhmässä • aktiivisuus • osallistuminen • suvaitsevaisuus	d Suoritukset ja osallistuminen	2 Yleisluontoiset tehtävät ja vaatteet 3 Keskustelu sekä kommunikointilaitteiden ja -tekniikoiden käyttäminen	d2103 Yksittäisen tehtävän suorittaminen ryhmässä d2203 Useiden tehtävien tekeminen ryhmässä d3551 Keskustelu ryhmässä	☆ RUORI-itsearviointi ☆ Kuinka sinä pystyt toimimaan ja tekemään hommia ryhmässä? Ryhmässä toimiminen on minulle helppoa ja työskentelen mielelläni ryhmässä. Pystyn yleensä toimimaan ryhmätilanteissa ilman ohjausta. Työskentelen mielummin yksin. Tarvitsen ohjausta ryhmässä toimimiseen. En pysty toimimaan ryhmässä.

Siltaus ICF-luokitukseen

RUORI-arviointityökalut

- **Lomakkeet**
 - Perinteiset paperilomakkeet, joissa sekä itsearviointi että asiantuntijaversio
- **[Webropol-kysely](#)**
 - <https://luovi.fi/hakijalle/ruori-arviointi/ruori-kyselylinkit/>
- **RUORI-peli**
 - www.luovi.fi/ruoripeli
 - Itsearviointi
 - Soveltuu myös luku- ja kirjoitustaidottomille

RUORI-itsearviointi

3 b. Ryhmässä työskenteleminen

Ryhmässä työskenteleminen on minulle helppoa

Pystyn yleensä työskentelemään ryhmässä

En mielelläni työskentele ryhmässä

En pysty työskentelemään ryhmässä

3 b. Ryhmässä työskenteleminen

Kirjoita halutessasi lisätietoja kysymykseen

AMMATTIOPISTO

LUOVI

Stadin
ammattiopisto

maa
EU:lta
2014–2020

RUORI-arvioinnin toteuttaminen käytännössä

Toimintakykyä ja erityisen tuen tarvetta kuvaava tieto saadaan useasta arviointitapahtumasta:

1. **Asiakkaan tekemästä itsearviinnista** suoriutumisestaan siinä toimintaympäristössä (esim. peruskoulussa, koulutuskokeilussa, VALMA-koulutuksessa) jossa toimintakykyä halutaan kuvata

- Itsearviointin tarkoitus on saada kuva asiakkaan subjektiivisesta käsityksestä omasta suoriutumistasostaan

2. **Asiantuntijoiden tekemistä havainnoista ja arvioinnista** ko. toimintaympäristössä.

- Asiantuntijoiden kirjaamat havainnot antavat kuvan siitä kuinka asiakas on suoriutunut suhteessa henkilöön, jolla ei ole ko. arviointialueella rajoitteita.

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

VETOVOIMALA

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa

EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tällä sivulla voit tarkastella vastauksiasi ja lähettää ne sähköpostiin, tulostaa tai tallentaa ne pdf-muodossa. Jos haluat muuttaa vastauksiasi, klikkaa tämän sivun alareunassa olevaa "Muokkaa vastausta" -painiketta.

	Vahvuudet
1,0-1,5	Ei erityisen tuen tarvetta / 89 erityinen tuki
1,6-2,5	89 erityinen tuki / 82 vaativa erityinen tuki
2,6-3,5	82 vaativa erityinen tuki
3,6-4.0	81 vaativa erityinen tuki

	Ruori-ohjaustarpeen arviointi
⊕ 1. Voimavarat	3

	Ruori-ohjaustarpeen arviointi
⊕ 2. Oppimis- ja työskentelyvalmiudet	1.9

	Ruori-ohjaustarpeen arviointi
⊕ 3. Yhteistyötaidot	2.8

	Ruori-ohjaustarpeen arviointi
⊕ 4. Arjen taidot ja asumisen taidot	2.4

Asiakkaan nimi tai muu tunnistetieto (ei hetu)	Testi Tiina

RUORI-arvioinnin toteuttaminen käytännössä

Ohjauskeskustelut ja tavoitteen asettaminen

- Asiakaslähtöinen, voimavarakeskeinen ja motivoiva työskentelyote
- Ympäristö – ja yksilötekijöiden kartoittaminen
- opiskelu- ja toimintakykyä edistävien ja rajoittavien tekijöiden huomioiminen
- Jatkosuunnitelman / HOKSin laatiminen, toteutus ja seuranta

Toimiva keskustelu-
työkalu ja
menetelmä siirtää
tietoa
nivelvaiheissa

Kyselyn avulla
nousee esiin myös
opiskelutavoitteita,
auttaa opintojen
suunnittelussa

Tuen ja ohjauksen
tarpeesta on joskus
helpompi kirjoittaa

Kysymyksiin
löytyvät sopivat
vastaukset,
kaikkiin
kysymyksiin on
yleensä vastattu

Nostaa esiin
myös
vahvuuksia ja
osaamista

Kysely on sopivan
mittainen, voi
myös tarvittaessa
keskeyttää ja
jatkaa
myöhemmin

Opiskelijan/
kokeilijan
rooli on
aktiivinen

Valmistautuminen
helpottaa
mielipiteiden
kertomisessa

RUORI on helppo täyttää
myös puhelimella ja
lopuksi sen voi lähettää
s-postiin, tallentaa tai
tulostaa

AMMATTIOPISTO

LUOVI

Helsinki

Stadin
ammattiopisto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Koke
muksi
a

